

Nou și complementar:

Biblioteca Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor

Redacția BIBLOS

Résumé: La présentation d'une des plus modernes bibliothèques spécialisée roumaines, la Bibliothèque de la Faculté d'Économie et d'Administration des Affaires, telle que BIBLOS l'a connue lors d'un entretien avec le chef de bibliothèque, Mme Elena Chiaburu.

(Biblioteci specializate; complementaritate; învățămînt economic)

Redactori din echipa BIBLOS-ului au încercat să înțeleagă în ce constă noutatea Bibliotecii FEAA și, pentru a avea informații clare, au mers chiar la sursă: au luat un interviu D-nei Elena Chiaburu, șefa acestei unități aparte din peisajul bibliotecilor academice ieșene.

BIBLOS: *Am dori să aflăm care au fost condițiile în care a fost posibilă înființarea acestei biblioteci, dat fiind faptul că la momentul inițial nu a fost implicat nici un bibliotecar în proiect. Ce ne puteți spune?*

Elena Chiaburu: Biblioteca Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor a fost înființată în anul 2002, atunci când instituția a sărbătorit 40 de ani de existență. Ideea a aparținut conducerii facultății, care a dorit înființarea unei biblioteci proprii, avînd în vedere faptul că facultatea s-a dezvoltat foarte mult, s-a reorganizat, și-a modernizat structura și avea un număr mare de studenți, multe secții, specializări și forme de învățămînt ce făceau necesară existența unei biblioteci care să susțină exigențele învățămîntului contemporan.

BIBLOS: *Ce anume a putut să le dea înțelegerea profundă a construcției și funcționării unei biblioteci specializate, așa încît au putut construi acest proiect ... care funcționează chiar ca o bibliotecă modernă? Știți amănunte legate de acest aspect? Au cerut cumva consultanță unor specialiști în biblioteconomie din străinătate?*

E.C.: Din fericire, Facultatea noastră are un corp profesoral de înaltă calitate care dorește să asimileze standardele occidentale de educație academică. Pot să vă spun și că s-a dorit consultarea unui designer de bibliotecă sau a unei persoane specializate care să ajute la amenajarea spațiului. Dar designeri de bibliotecă nu există la noi. Și atunci s-a pus în practică ce s-a văzut în universitățile din străinătate, unde evaluarea cunoștințelor studenților se bazează pe studiul individual materializat în lucrări scrise elaborate în timpul anului / semestrului pe baza unei vaste bibliografii și a unei lecturi susținute în bibliotecă.

BIBLOS: *Da, privitor la designeri, este o lipsă majoră a unor domenii în România, care se poate justifica printr-o mentalitate înapoiată relativ la biblioteci, și care constă în aceea că nu s-au dezvoltat în sectoare cum ar fi construcțiile, proiectarea, domenii distincte pentru biblioteci, care să servească conceptul de bibliotecă. Și aceasta pentru că nu s-a înțeles niciodată că o bibliotecă este ceva aparte din punct de vedere al construcției, din punct de vedere al funcționalităților și, pe de altă parte, pentru că întotdeauna*

investițiile în acest domeniu au fost reduse. Nu avea nici un sens să dezvoltăm o ramură a proiectării și construcției de biblioteci, dacă în acest sector bani pentru proiectat și pentru construit nu se alocă. Este bine să subliniem că în lumea civilizată există componenta aceasta foarte distinctă și bine conturată – construcții de biblioteci. Mai mult, există în interiorul științei biblioteconomice un sector care a prins un contur foarte clar și care se numește „specialist în construcții de biblioteci”. Nu înseamnă că bibliotecarul participă la construit, dar el este un partener inteligent de discuție pentru proiectant și pentru constructor. Așa au fost posibile construcții precum British Library la Londra, Biblioteca Națională a Franței și multe altele, care răspund ideii de bibliotecă. Ele nu ar putea fi folosite la altceva, nu ar putea fi spații imaginabile pentru altceva, ci au fost proiectate și construite să fie biblioteci.

Aș dori să vă mai întreb: din momentul în care ați fost cooptată în colectivul de constituire al acestei biblioteci ce se făcuse și ce mai era de făcut?

E.C.: Când am venit eu aici exista spațiul, amenajat așa cum este acum. Existau câteva cărți și publicații periodice, calculatoarele, imprimantele, copiatoarele, sistemele de protecție antifurt, antiincendiu, camerele video de supraveghere. Noi am efectuat toată activitatea de biblioteconomie: am achiziționat și am prelucrat cărțile, am făcut abonamente la publicații periodice, ne-am ocupat de crearea softului și de dotarea cu mijloacele necesare organizării efective a bibliotecii.

BIBLOS: *Presupun că inițial achizițiile au fost hotărâte strict de cadrele didactice care au făcut proiectul. Dvs. ați preluat ducerea mai departe a politicii de achiziții sau a fost o cooperare între dvs. și un colectiv de la facultate?*

E.C.: Politica de achiziții este aceea de a fi o bibliotecă cu publicații de ultimă oră, românești și străine. Achiziția o fac eu, ținând seama de nevoile domnilor profesori.

Cercetez piața editorială după care prezint listele de achiziții conducerii facultății care le verifică și îmi dă avizul. Apoi contactez editurile și librăriile, recepționez publicațiile și înaintez documentele aferente Departamentului de Achiziții de la Universitate și Serviciului Financiar-Contabil. În ciuda faptului că achizițiile se desfășoară prin departamentele specializate ale Universității, fondurile bănești sînt în întregime ale facultății, iar deciziile de a cumpăra una sau alta ne aparțin doar nouă. Pentru că nu sînt folosiți bani din bugetul de la stat, finanțarea făcîndu-se doar din fondurile proprii ale facultății, este explicabil de ce biblioteca se adresează în exclusivitate studenților și cadrelor didactice de la Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor.

BIBLOS: *Nimeni din afară nu are acces aici?*

E.C.: Nu monopolizăm informația pe care o avem. Dacă un cercetător sau cadru didactic din altă parte are nevoie de publicații pe care nu le deținem decît noi, are acces. În ceea ce îi privește pe studenți, deocamdată încercăm să îi protejăm pe ai noștri. Dar dacă și alții au neapărată nevoie, sigur că ar putea veni.

BIBLOS: *Să ne întoarcem puțin la achiziții. Ce categorii de suporturi de informație și de documente achiziționați? Și cam în ce raport?*

E.C.: Predomină achiziția de publicații pe suport tradițional, din cauză că din punct de vedere financiar-contabil este mai greu de acceptat plata unei publicații "nepalpabile", pe care nu se poate înscrie un număr de inventar. Dar avem și publicații pe suporturi electronice – CD-uri, dischete, casete audio, casete video. Vă mărturisesc faptul că eu, prin formația intelectuală, aceea de istoric – mă ocup și de istoria cărții și a tiparului – am o anumită predilecție pentru publicațiile pe suport tipărit. Este o poziție personală, subiectivă, dar care nu mă influențează atunci cînd este vorba despre o publicație valoroasă. Atunci cînd apar publicații bune pe alte suporturi trebuie să le cumpărăm.

BIBLOS: *Aveți și abonamente la baze de date?*

E.C.: Deocamdată nu. Avem abonamente la publicații românești și străine – 45 de titluri străine și 65 de titluri românești – pe hîrtie sau pe CD.

BIBLOS: *Navigarea pe Internet, care se practică foarte mult, este susținută și material, sau este asigurată în rețeaua universității?*

E.C.: Operațiunea se face în rețeaua universității și este gratuită.

BIBLOS: *Aveți sistem de control pentru a împiedica pornirile împotriva regulamentului?*

E.C.: Departamentul Server se ocupă de asigurarea securității electronice. Avem o rețea mare, cu 109 calculatoare. Fiecare student, atunci cînd este înmatriculat primește un cont individual, pe baza numărului matricol și a datelor personale. Accesul în Bibliotecă se face pe baza carnetului de student, a legitimațiilor de doctorand sau de cadru didactic. Alături de aceste documente, accesul în Bibliotecă este controlat de un sistem care presupune înregistrarea amprente digitale a fiecărei persoane care dorește să intre. Din acest motiv, nu se justifică emiterea unei legitimații suplimentare. Spuneam că studentul primește la înmatriculare un cont și o parolă proprie, care îi dau dreptul să utilizeze calculatorul timp de 2 ore pe zi. Accesul este restricționat din acest punct de vedere, al timpului, pentru că solicitările sînt foarte mari și trebuie să asigurăm accesul tuturor studenților facultății la resursele noastre. Alte restricții sînt mai degrabă de ordin moral. Utilizatorii pot folosi calculatoarele, Poșta Electronică și Internet-ul numai în legătură cu activitatea educativă și cu alte probleme necesare procesului de învățămînt. Ei trebuie să folosească numai conturile proprii, nefiind permisă folosirea altor parole pentru a obține acces la resursele logice și fizice din Bibliotecă. În plus, ei nu au dreptul să modifice configurația resurselor, să blocheze în mod intenționat sistemul, să

modifice software-ului de protecție existent și a restricții impuse anumitor fișiere sau aplicații. Ei pot folosi diskete și CD-ROM-uri proprii pentru studiu și diferite aplicații.

BIBLOS: *Ce alte servicii de bibliotecă sau parabibliotecare oferiți în spațiul bibliotecii?*

E.C. Rețeaua internă a Facultății și contul personal îi dau studentului posibilitatea să utilizeze calculatorul în mai multe scopuri: pentru acces la situația școlară, la cursurile profesorilor, la diferite informații de uz intern etc. Tot de pe Intranet studentul poate să facă niște activități pentru care altfel ar trebui să contacteze Secretariatul sau alte departamente ale facultății. Din bibliotecă, folosind contul personal, studentul poate să-și aleagă la începutul anului sau al semestrului disciplinele opționale de studiu, specializarea dorită sau tema de licență fără să mai depună clasică cerere pe hîrtie la secretariat, poate să-și ia orarul, să adreseze o serie de întrebări diferitelor departamente ale facultății. Poate să-și exprime opiniile, să facă sugestii etc. De asemenea, calculatorul conține programele informatice de studiu pe care studentul le poate exersa, ori poate să-și facă temele pentru seminarii. Alt serviciu este cel de legătură cu departamentele facultății. Studenții ne adresează nouă foarte multe întrebări, pe care în mod normal ar trebui să le adreseze Secretariatului, de pildă, iar noi trebuie să știm să răspundem, pentru a descongiona alte sectoare. Și asta ne solicită destul de mult, pentru că sîntem obligați să învățăm destule elemente de tehnică informatică, să cunoaștem foarte bine regulamentul facultății, să fim la curent cu noutățile din domeniul învățămîntului etc.

BIBLOS: *Studenții pot edita texte?*

E.C.: Da, pot edita texte și le pot lista. Avem imprimante pe care studenții le pot folosi contra cost și copiatoare care funcționează pe baza unor cartele magnetice, cu care se pot copia între 100 și 500 de pagini, prețul lor variind în funcție numărul de pagini. Biblioteca le mai oferă

studentilor un cont e-mail gratuit pe serverul facultății. Intenția noastră este ca ei să fie cât mai independenți: își fotocopiază singuri materiale necesare, biblioteca este organizată pe principiul accesului liber la raft ...

BIBLOS: *Aveți încredere în general în modul în care sînt puse înapoi la raft publicațiile, sau verificați și le aranjați ...*

E.C.: Studentul își ia de la raft publicația care îl interesează, dar o restituie bibliotecarului, care verifică modul de aranjare a cărților.

BIBLOS: *Există o frecvență anume a actului de punere înapoi a cărților la raft?*

E.C.: Se pun în permanență.

BIBLOS: *Făcînd o comparație între ceea ce știți din experiența trecută că e munca unui bibliotecar într-o bibliotecă tradițională cu ceea ce retrăiți acum, aici, care sînt punctele pe care le-ați vedea distingîndu-se în analiza aceasta?*

E.C.: Noutatea vine tocmai din existența în număr atît de mare a calculatoarelor, care preiau multe activități și ne obligă, cum spuneam mai devreme, să ieșim din cadrul strict al bibliotecii și să ne implicăm destul de mult în viața instituției din care facem parte. Aceasta este principala diferență. În rest facem toate activitățile biblioteconomice tradiționale: achiziție, prelucrare de carte, gestiune, relații cu publicul. Pentru prelucrarea publicațiilor avem un soft de bibliotecă creat de colegii noștri de la Departamentul Baza de Date, un catalog on line, cu un motor de căutare.

BIBLOS: *În condițiile în care studenții au acces la bibliografiile obligatorii în pagina de web la fiecare disciplină iar biblioteca are doar sală de lectură, cît anume rămîne ca nevoie de informare bibliografică suplimentară pentru studenți? Vă solicita mult în sensul acesta? Ce anume nu le este clar?*

E.C.: Rămîne destul de mult. Publicațiile din biblioteca noastră sînt foarte noi, de ultimă oră, dar nu toți studenții știu unde să caute informațiile care îi interesează. Oricît ar părea de paradoxal, nici chiar pe Internet

nu știe toată lumea cum se face o căutare corectă, eficientă, care să elimine redundanța sau informația lipsită de valoare. Din această cauză, experiența noastră de bibliotecar este foarte importantă pentru informarea bibliografică. Din alt punct de vedere, noi avem doar cărți apărute în ultimii trei-patru ani, iar studenții sînt obligați să meargă la bibliotecile care dețin publicațiile mai vechi din domeniile economic, social-politic și aici intervine iarăși experiența pentru a-i ajuta să afle adresa exactă a informației care îi interesează.

BIBLOS: *Există o viziune să spunem complementară asupra funcționării bibliotecii acesteia și a Bibliotecii de Științe Economice pe care o cunoaștem ca filială a Bibliotecii Centrale Universitare? Mă refer la viziunea atît a dvs. ca bibliotecar aici, cît și a facultății, a profesorilor?*

E.C.: Intenția conducerii facultății este aceea de colaborare. Filiala BCU conservă fondul clasic de publicații, în timp ce noi avem noutățile, în special cele apărute peste hotare.

BIBLOS: *Și viziunea dvs. de aici, este aceea de complementaritate. Ce nu au ei să aveți dvs. și ce nu aveți dvs. să se știe că există acolo.*

E.C.: Acest lucru ar trebui realizat printr-o colaborare cu serviciul de achiziții al Bibliotecii Centrale.

BIBLOS: *Aveți în vedere o asemenea abordare? Ar fi util, în planul Iașului, să se distribuie cheltuielile, să nu cumpere toți aceeași carte, mai ales dacă este foarte scumpă.*

E.C.: Aceasta ar fi abordarea corectă. În condițiile în care bibliotecile finanțate de la buget sînt foarte sărace, ar fi păcat să se dubleze achizițiile. Din fericire, nu este cazul nostru, dar dacă există undeva un exemplar dintr-o publicație străină, foarte valoroasă toată lumea ar trebui să o cunoască și să o folosească.

BIBLOS: *Aș dori să discutăm despre poziția dvs. în bibliotecă. Așa cum o înțeleg*

eu, este aceea a unei persoane integrată facultății. Greșesc?

E.C.: Nu greșiți. Biblioteca este un departament de sine stătător din cadrul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor.

BIBLOS: *Deci nu este o unitate distinctă care doar cooperează cu facultatea. Este o parte din corpul facultății, cooperând cu celelalte departamente și integrată într-un sistem anume, care este facultatea. Vi se pare mai simplă existența de bibliotecar încorporat facultății, sau în situația cealaltă pe care ați cunoscut-o, de independență față de facultate și de cooperare de pe picior de egalitate? Cum puteți comenta?*

E.C.: Aici activitatea noastră se desfășoară mult mai ușor, pentru că atât decizia cât și capacitatea de rezolvare a problemelor aparține conducerii facultății. Din această cauză lucrurile se rezolvă foarte eficient. De cealaltă parte, știți foarte bine că, atîta timp cît una din cele două părți nu are resursele cu care să satisfacă nevoile celeilalte, cooperarea devine uneori doar un termen lipsit de finalitate practică, iar frustrările profesionale pot apărea oricînd.

BIBLOS: *Aș dori să aduc în atenție și statisticile de lectură. Cum realizați statisticile? În general cînd este vorba de săli cu acces liber la raft, statisticile de lectură sînt supuse dubiului. Dacă la restituire toate publicațiile trec pe la masa dvs. pentru că le veți pune la loc, atunci acela este un moment cînd se poate contabiliza circulația diferitelor documente, se poate vedea cît de mult a fost solicitat un titlu, cît de mult este căutată o revistă. Aveți sisteme speciale pentru statisticile de lectură?*

E.C.: Nu avem sisteme speciale. Biblioteca fiind nou înființată, studentul se înregistrează singur în momentul în care ia cartea de la raft. Pe masa bibliotecarului există un registru, în care fiecare semnează cînd restituie cărțile. Pe baza acestui registru întocmim noi statistica. Iar în ceea

ce privește folosirea calculatorului, statistica se face automat.

BIBLOS: *Din statisticile de pînă acum, care ar fi ponderea utilizării mijloacelor automatizate de informare și circulare a informației față de mijloacele tradiționale pe suport de hîrtie? Care ar fi raportul?*

E.C.: Este evident că în preferințele studenților predomină folosirea calculatorului, a Internetului, dar și cărțile sînt solicitate într-o măsură foarte mare. Din acest punct de vedere, este semnificativ faptul că am fost nevoiți să suplimentăm numărul de locuri. Inițial în Bibliotecă au fost 210 locuri la mese, dar după cîteva luni studenții au solicitat suplimentarea numărului de mese. Acum avem 240, pentru că doar atît ne-a permis spațiul.

BIBLOS: *Ce relație aveți cu ABIR?*

E.C.: Am întocmit un regulament pe care încercăm să-l adoptăm. Am făcut cîteva demersuri, dar din păcate fără prea mult succes la Direcția de Patrimoniu și a Bibliotecilor din cadrul MEC. Am prezentat situația noastră și am cerut să ni se spună care este documentația necesară în vederea înscrierii acestei biblioteci ca bibliotecă de învățămînt superior. Oamenii au fost surprinși... Nu înțelegeau de ce nu sîntem subordonați Bibliotecii Centrale Universitare. Noi sîntem o bibliotecă de Facultate și așa ar trebui să fim înregistrați. Și cred că, probabil sîntem primii în țară în această situație.

BIBLOS: *Ea poate fi asimilată ca gen de bibliotecă cu Biblioteca Politehnicii, cu Biblioteca Agronomiei...*

E.C.: Nu știu dacă este așa, pentru că Politehnica și Agronomia sînt instituții mari, cu o bibliotecă centrală și cu un număr de biblioteci în interiorul fiecărei facultăți, dar care sînt coordonate tot de nucleul central.

BIBLOS: *Da... Acolo s-a degajat pînă la urmă un concept de bibliotecă centrală a Politehnicii, cu biblioteci pe specializări, care țin exact de conducerea fiecărei facultăți. Și doar politica generală e făcută de Biblioteca Centrală a Politehnicii. La fel*

și la Agronomie, la fel și la Medicină. Poate cu Medicina ați putea fi asimilați, pentru că se cheamă Biblioteca Centrală a Universității de Medicină, dar nu există biblioteci pe facultăți. Există, în schimb, un fel de filiale ale acestei Bibliotecii Centrale, care sînt bibliotecile din clinici. Ele sînt ale practicienilor.

Vă preocupă integrarea acestei biblioteci în sistemul național de biblioteci?

E.C.: Sigur că ne preocupă. Avem resurse informaționale foarte valoroase și este păcat ca ele să nu fie cunoscute și folosite. După aprecierile unor oaspeți, se pare că în țară nu mai există o bibliotecă cu astfel de valori informaționale, de asemenea dimensiuni.

BIBLOS: *Și de aici dificultatea de a o accepta. Legea bibliotecilor definește niște tipuri de biblioteci, și dacă prin aprecierea statutului unei biblioteci anume reușești s-o încadrez într-unul din tipurile prevăzute de lege, este simplu. O bibliotecă de facultate cred că este asimilabilă cu biblioteca de instituție de învățămînt superior. În ce măsură facultatea poate fi văzută ca o entitate distinctă și nu neapărat ca parte a universității, este o discuție care depășește cadrul preocupărilor noastre de acum. Însă este bine și absolut normal să existe înscrierea acestei unități în cadrul general al bibliotecilor. Dacă în continuare ați apela, în calitate de membră, la ABIR – care nu este o asociație de instituții, ci de persoane – nu credeți că ar fi o platformă de pe poziția căreia ați putea să împingeți*

lucrurile mai departe? ABIR-ul ar putea să vă sprijine în a iniția legarea bibliotecii în sistemul național.

E.C.: Da, aveți dreptate, este o sugestie pentru care vă mulțumesc. Avem nevoie de sprijin indiferent de unde ar veni, pentru că nu ne putem izola.

BIBLOS: *Cîți bibliotecari sînteți?*

E.C.: Bibliotecari propriu-ziși sîntem trei, dar numărul total al personalului este de cinci: mai avem doi colegi operatori PC.

BIBLOS: *La încadrarea personalului sînteți solicitată să participați în comisia de examinare?*

E.C.: Da, am făcut întotdeauna parte din comisii. Dintr-un alt punct de vedere, biblioteca fiind o structură nouă și unică în universitate, ne ocupăm singuri de obținerea drepturilor noastre. De multe ori am oferit suportul legislativ departamentelor universității care se ocupă de resursele umane și care nu sînt încă familiarizate cu existența noastră ca o profesie aparte.

BIBLOS: *Ce este o bibliotecă, decît locul unde ți se sugerează lecturi? Titulatura poziției dvs. este de șef de bibliotecă?*

E.C.: Da.

BIBLOS: *Vă mulțumim pentru deschiderea pe care ați manifestat-o în discuția cu noi! Nu vă ascundem faptul că vom rămîne atenți la evoluția relațiilor bibliotecii Dumneavoastră cu bibliotecile “tradiționale” ale Iașilor.*

